

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidskriftet@legeforeningen.no

Et offline alternativ for informasjon om syke barn?

Hans-Jacob Bangstad, Leif Brunvand, Thore Henrichsen, Morten Pettersen, Tom Stiris

Barnelegene.no

Sykdom og helse i barneårene.
256 s, ill, fig, tab. Oslo: Gyldendal 2003.
Pris NOK 349
ISBN 82-05-30955-8

Målgruppen er nysgjerrige foreldre som vil oppsøke informasjon på Internett, men som med denne boken får et offline alternativ. Boken er pent innbundet i rosa og blått. Den har flere

festlige gladtegninger og fine figurer om førstehjelp og oppliving. Her er det ingen stygge bilder som kan skremme foreldrene. Boken er delt i tre: Første del forteller om det nyfødte barn, barn på sykehus, vaksiner og ernæring. Neste del omfatter førstehjelp, skader og ulykker, og siste del beskriver sykdommer fra A til Ø.

Sjeldne sykdommer, som hjertearytmien Wolff-Parkinson-Whites syndrom, kan barnelegene mye om. Diabetes, astma og allergi blir også godt forklart. Hirschsprungs sykdom som årsak til treg avføring og komplikasjonen mastoiditt ved mellomørebetennelse er så sjeldne at de ikke bør gis fremtredende plass ved omtale av så alminnelige tilstander. Mellomørebetennelse blir behandlet for ofte med antibiotika, og barnelegene.no kunne gitt foreldre en orientering som bygger oppunder en mer restriktiv holdning til slik behandling. Adenektomi hjelper kun noen få barn, og nytten av forebyggende bruk av nesedråper/spray ved forkjølelse kan diskuteres. Feber defineres som temperatur over 37,5 °C. Dette vil gi barnelegene.no mange kunder. Paracetamoldoseringen er høyere enn angitt i pakningsvedlegget og i Felleskatalogen. Stikkpiller med paracetamol har – i motsetning til hva som hevdes – langsommere og mer ufullstendig absorpsjon enn ved oral tilførsel. Alle barn med hjertebilyd bør undersøkes hos spesialist, hevder barnelegene.no, selv om fysiologisk bilyd finnes hos 50–70 % av alle barn. Ubalansert fremstilling av forskningsresultater kan gi misforståelser. Vi får vite at kolikkbarn

skriker fordi de er sinte og ikke på grunn av smerte. Noen misforståelser rydder barnelegene.no av veien; navlebrokk gir ikke kolikk og feberhøyden forteller ikke hvor sykt barnet er.

Det er varierende kvalitet på informasjonen man får på Internett, og det gjelder nok også for boken *Barnelegene.no*. Her vil du finne nyttig informasjon, men «klikk» deg gjerne videre.

Per Lagerløv

Seksjon for allmennmedisin
Universitetet i Oslo

Meningsytringer om vitenskap og moral

Georg Klein

Ravnens blikk

Essays om vitenskap og moral. 408 s. Oslo: Humanist forlag, 2003. Pris NOK 298
ISBN 82-90425-61-9

Professor Georg Klein ved Karolinska Institutet i Stockholm er av jødisk-ungarsk familie og født i 1925. 22 år gammel rømte han fra en fangetransport og kom til Sverige, der han senere har arbeidet med immunologi og kreftforskning i internasjonal toppklasse.

Han har skrevet flere bøker med essayer, men dette er den første som er oversatt til norsk.

Klein bruker i stor grad personlige erfaringer, dels fra sin barndoms Ungarn og nazitiden, mye fra sin enorme forsker erfaring og meget omfattende reiseaktivitet. Erfaringene bygges ut med referanser til mange skjønnlitterære forfattere, bl.a. Dante og vår egen Henrik Ibsen. Tydeligvis leser han mange av forfatterne på originalspråkene.

Temaet essayene kretser om er forholdet mellom vitenskap og moral, som undertittelen sier, men det dominerende temaet er synet på vitenskap, og spesielt forholdet mellom naturvitenskap og humanvitenskapene. Underveis omtaler han uredelighet og fortolkningsspørsmål, men han sneier også innom fremmedgjøring, mangel på engasjement, og oppholder seg ved en dom i en

svensk voldssak der naziinspirert rasisme var en viktig ingrediens.

Det er vanskelig å annelde boken. Lenge kjedet jeg meg, men dess lenger jeg kom ut i den, dess mer irritert ble jeg, etter hvert endret irritasjonen seg til engasjement. Det taler for at boken har kvaliteter, men det kan være at jeg pga. reaksjonene heller ikke yter den rettferdighet. Sannsynligvis vil mange lesere finne boken riktig fin, som en personlig og lettlest inngang til ganske vanskelige problemstillinger. Avsnittet «Forskerens ansvar?» er en interessant brevveksling mellom forfatteren og en journalist og forfatter (Gøran Rosenberg) som ikke presenteres nærmere, men som må være godt bevandret i vitenskapsfilosofi og etikk.

I «De to kulturene» tar Klein et kraftig oppgjør med moderne humanvitenskapelig forskningstradisjon, spesielt innen sosialvitenskapene – men også andre som er inspirert av de moderne filosofene Foucault og Derrida. Langt på vei finner jeg Kleins syn veloverveid og stort sett er jeg enig med ham. Hvorfor da så irritert?

Hovedsakelig av to grunner, tror jeg. Når jeg åpner en bok med en slik undertittel, venter jeg å lese grundige filosofiske resonnementer, der påstander prøves i en gjennomarbeidet tekst og ender i en konklusjon man kan avvise eller akseptere etter å ha reflektert over teksten. Disse essayene er imidlertid i altfor stor grad hastige tanke-spinn – eksemplene Klein trekker frem for å underbygge sine oppfatninger forblir anekdotiske. Verre er det imidlertid at jeg får inntrykk av en basal mangel på respekt for annen vitenskap enn popperiansk naturvitenskap.

Forfatteren hevder riktignok selv at så ikke er tilfelle, og viser bl.a. til sin store kjærlighet til skjønnlitteratur, lyrikk og musikk. Men det holder ikke med svermerisk glede over det ikke-naturvitenskapelige. Svært mye av menneskets liv og miljø kan ikke studeres med naturvitenskapelige metoder alene. Mye av den kritikk Klein kommer med, er berettiget, men måten han argumenterer på forklarer kløften mellom kulturene snarere enn å bygge bro over den – noe jeg egentlig tror forfatteren ønsker å gjøre. Så får han ha meg tilgitt om jeg har lest ham feil.

Pål Gulbrandsen

Stiftelse for helsestjenesteforskning
Nordbyhagen